

ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА

СТАНДАРД НА ЗАНИМАЊЕ

**Ракувач со рударски машини во подземна
експлоатација**

Скопје, 2014 година

1. Име и код на Стандардот на занимање

Ракувач со рударски машини во подземна експлоатација

2. Ниво на сложеност

(III) Сложеност на работа

3. Стручни компетенции

- Ја планира и ја организира сопствената работа со машини;
- Ја проверува исправноста на машините и алатите за работа;
- Работи со машините и уредите во рудниците со подземна експлоатација согласно со техничките прописи;
- Ракува со машините во подземната експлоатација врз основа на работниот налог;
- Ги користи професионалните информациски програми и машинската опрема и опремата за сигнализација и комуникација;
- Ги одржува машините во исправна состојба;
- Ги чита и ги користи техничките упатства за ракување со машините;
- Ја пополнува пропишаната документација;
- Го гарантира квалитетот на извршените работи и одговара за нив;
- Се грижи за безбедноста при работа, здравјето и заштитата на работната околина;
- Комуницира со соработниците, подредените и претпоставените;
- Рационално троши енергија, материјали и време.

4. Опис на Стандардот на занимање

ГРУПА НА РАБОТИ	ТИПИЧНИ (КЛУЧНИ) РАБОТИ	ЗНАЕЊА И ВЕШТИНИ
Анализа, планирање и организирање на работата	<ul style="list-style-type: none"> - Ја организира својата работа; - Соработува со претпоставените и работната група. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ја планира и ја организира работата со машините; - Ја проверува ситуацијата/состојбата на теренот; - Го познава процесот на изработка на подземните рударски простории; - Ги познава начините на товарење и транспорт во подземната експлоатација; - Ги спречува несаканите последици на теренот; - Ги знае составот, физичко-механичките карактеристики на карпите и нивното влијание врз стабилноста на карпите; - Ги познава ризиците што се појавуваат при подземната експлоатација и знае како да ги избегне или да ги ублажи; - Го познава влијанието на рударството врз работната и животната средина.
Подготовка на работата и на работното место	<ul style="list-style-type: none"> - Подготвува и врши проверка на исправноста на машините и алатите за работа. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ги користи работната облека и личните заштитни средства; - Ја проверува и ја обезбедува стабилноста на теренот; - Го презема работниот налог; - Ги проучува упатствата за работа; - Врши визуелен преглед на машините, ги подготвува за работа и започнува со работа; - Ракува со уредите за ископување и товарење; - Го избира типот на алатите и опремата потребни за работа на машините; - Ги проверува опремата, алатите, горивата и мазивата; - Ја проверува исправноста на

		<p>машините и опремата што се користат за работа во подземната експлоатација;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Го прегледува работното место од безбедносен и технолошки аспект; - Ги проверува контролните мерни инструменти; - Комуницира со диспечерскиот центар; - Комуницира со сервисната служба; - Ги познава функцијата и карактеристиките на машините во подземната експлоатација; - Ја познава работата и го користи комуникацискиот систем; - Чита и користи техничка документација.
<p>Оперативни работи</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Координација на работите и соработка со претпоставените и подредените; - Изведува работи со машините и уредите во рудниците за подземна експлоатација согласно со техничките прописи. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ги чита работните налози, плановите, шемите за работа и техничката документација; - Ги избира машините според технолошкиот процес и условите за работа; - Самостојно ги изведува работите според различните рударски технологии; - Дупчи мински дупнатини; - Ги подградува рударските простории; - Ги копа меките минерални суровини; - Ги товари и ги транспортира минералните суровини; - Ја синхронизира работата помеѓу товарната и транспортната механизација; - Извезува минерална суровина; - Ја следи работата на мерните инструменти; - Ја изработува пругата во јамата; - Ја транспортира товарната механизација од едно на

		<p>друго работно место;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ги прегледува заштитните уреди кај машините за товарење; - Ги користи заштитните средства; - Го познава технолошкиот процес за откопување на минералната суровина во подземната експлоатација.
	<ul style="list-style-type: none"> - Ракува со машините во подземната експлоатација врз основа на работниот налог. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ракува со ротациските пробјни машини, глодалките, струговите, хидрауличната подграда, грабилниот транспортер, машините за товарење, дробилката, дупчалките, локомотивата во јамата и другите машини што се користат во подземната експлоатација; - Ги познава технологиите на ракување на различните машини во подземната експлоатација; - Ги чита и ги користи уредите за сигнализација и го знае нивното значење.
Административни работи	<ul style="list-style-type: none"> - Ја пополнува работната документација; - Ја пополнува работната книга (дневникот). 	<ul style="list-style-type: none"> - Ја пополнува спецификацијата за потребување материјали од магацинот; - Го води дневниот извештај за сопствената работа; - Го изработува сменскиот извештај; - Го изработува извештајот за пријава на дефект (дневникот за работа); - Сороботува со пописната комисија за задолжени работи; - Води евиденција за дневните количества ископана и транспортирана руда; - Води евиденција за видот ископан материјал и видот суровини; - Знае различни видови

		<p>водење евиденции;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ги знае елементите на деловната и технолошката документација (работната книга, дневникот); - Ги знае постапките за евидентирање и документирање.
Комерцијални работи		
Обезбедување и осигурување на квалитетот	<ul style="list-style-type: none"> - Го гарантира квалитетот на извршените услуги и работите и одговара за нив. 	<ul style="list-style-type: none"> - Го гарантира квалитетот на извршената работа; - Ги контролира сопствените постигнати резултати; - Ги користи машините за работа во согласност со упатствата на производителот; - Ги исполнува зададените норми во согласност со техничките карактеристики на машината; - Ги следи промените и усовршувањата на технолошките процеси и механизацијата во подземната експлоатација; - Ги познава и ги применува нормативите и стандардите за квалитет.
Одржување и поправка	<ul style="list-style-type: none"> - Ги одржува машините во исправна состојба. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ги прегледува и ги подготвува машините и уредите за работа; - Ги дијагностицира дефектите и ги отстранува помалите дефекти на машините и алатите за работа; - Ги пријавува дефектите на машините во сервисната служба; - Ги заменува оштетените делови; - Го заменува маслото и ги подмачкува деловите од машините; - Ја чисти јамската товарна механизација.

<p>Комуникација</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Комуницира со соработниците, подредените и претпоставените. 	<ul style="list-style-type: none"> - Комуницира со претпоставените, диспечерскиот центар и со сервисната служба; - Соработува со работниците во процесот на работа; - Соработува со службите за безбедност при работа; - Соодветно ја владее стручната терминологија; - Поседува работна култура; - Поседува комуникациски вештини; - Ја знае стручната терминологија;
<p>Заштита на работата, здравјето и околината</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Се грижи за безбедноста при работа, здравјето и заштитата на работната околина. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ги употребува заштитните средства и опремата при работа; - Ги изведува работите согласно со прописите за безбедност и заштита при работа; - Работи согласно со упатствата за работа; - Го обезбедува сопственото работно место; - Редовно оди на организирани здравствени прегледи; - Одговорен е за работниот ред, дисциплината и употребата на заштитните средства; - Ги препознава можностите за појава на повреди поради несоодветната употреба на машините и алатите; - Ги следи трендовите во областа на безбедноста и заштитата на животната средина; - Работи во услови на појава на метан и отровни гасови; - Ги знае и ги почитува специфичните прописи за работа во јама каде што има присуство на отровни, експлозивни и задушливи гасови; - Ги знае прописите за

		противпожарна заштита и го користи противпожарниот апарат; - Знае да даде прва помош во итни случаи и правилно одговора на законите.
--	--	---

5. Датум, носител и состав на работната група за изработка на Стандардот на занимање

Датум на изработка: 2012

Институција - носител на изработката: Центар за стручно образование и обука - Скопје

Работна група за подготовка на Стандардот на занимање

1. Валентина Маневска, ВСП дипл. рударски инж., професор по рударски предмети, СОУ „Таки Даскало” – Битола
2. Саше Јовчевски, ВСП дипл. рударски инж., директор на рудници, „Рек Битола“
3. Павле Угриновски, ССП, ракувач на роторен багер, Рудник „Суводол”- Рек Битола
4. Миле Нацев, ВСП дипл. рударски инж., професор по рударски предмети, СОУ „Наум Наумовски – Борче” – Пробиштип

Координатор:

- м-р Роза Арсовска, ВСП дипл. социолог, Центар за стручно образование и обука – Скопје
- Барбара Крајнц, унив. дипл. соц., СТЕ, Љубљана

6. Надлежна институција за донесување на Стандардот на занимање

Стандардот на занимање **Ракувач со рударски машини во подземна експлоатација** го усвои/донесе Министерството за труд и социјална политика со решение бр.08-424/2 од 16.01 2015 година.